

НОВІ ПІДХОДИ ДО СОЛІДАРНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ КЕРІВНИКА БОРЖНИКА У ПРОЦЕДУРІ БАНКРУТСТВА

Проблеми банкрутства підприємств в Україні є особливо актуальними в умовах інтеграції в світовий економічний простір. Механізм банкрутства в Україні є своєрідним критерієм відбору більш ефективних, економічно міцних та конкурентоспроможних підприємств. Але все ж таки існують відповідні порушення законодавства, що регулюють процедуру банкрутства, факти фіктивного банкрутства, доведення до банкрутства, незаконних дій при банкрутстві.

Досвід провідних країн із ринковою економікою свідчить, що банкрутство виступає як механізм регулювання та саморегулювання економіки, характеризуючи неспроможність підприємства задовольнити вимоги кредиторів, а також забезпечити обов'язкові платежі в бюджет і позабюджетні фонди [1, с. 1092].

Розгляд і провадження справ про банкрутство суб'єктів господарювання в Україні, а також питання щодо запобігання банкрутству боржника визначені Кодексом України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. (далі Кодекс) згідно з ним, банкрутство – визнана господарським судом неспроможність боржника відновити свою платоспроможність за допомогою процедури санації та реструктуризації і погасити встановлені у порядку, визначеному цим Кодексом, грошові вимоги кредиторів інакше, ніж через застосування ліквідаційної процедури [2].

На сьогодні відбувається пошук шляхів запобігання неплатоспроможності юридичних осіб на етапі розвитку національної економіки. Тому для вітчизняних підприємств проблема вчасного виявлення кризових явищ та запобігання фінансової неспроможності стоїть особливо гостро.

У зв'язку з цим у керівника підприємства виникає необхідність розробки комплексу дій, що попереджують банкрутство, та пошуку нових методів антикризового фінансового управління. Але як стверджує судова практика поширеним явищем стає на сьогодні загроза неплатоспроможності.

Заінтересованою особою стосовно боржника на підставі ст. 1 Кодексу є керівник боржника, який може бути призначений господарським судом для здійснення процедури санації боржника [2]. У разі виникнення ознак банкрутства керівник боржника зобов'язаний надіслати засновникам (учасникам, акціонерам) боржника, власнику майна боржника відомості

щодо наявності ознак банкрутства.

А в разі загрози неплатоспроможності, боржник зобов'язаний у місячний строк звернутися до господарського суду із заявою про відкриття провадження у справі у разі, якщо задоволення вимог одного або кількох кредиторів призведе до неможливості виконання грошових зобов'язань боржника в повному обсязі перед іншими кредиторами та в інших випадках, передбачених Кодексом. Проте п. 6 ст. 34 Кодексу не зазначено з якого моменту повинно бути прийняте таке рішення. Наприклад, якщо ми візьмемо проведення зборів акціонерів, то вони не можуть винести рішення про такий статус неспроможності в місячний термін, з дати виявлення загрози неплатоспроможності. Отже, керівник не буде уповноважений ініціювати банкрутства компанії, але при цьому підстави для залучення керівника до солідарної відповідальності вже виникнуть.

Якщо керівник боржника допустив порушення цих вимог, він несе солідарну відповідальність за незадоволення вимог кредиторів. Питання порушення керівником боржника зазначених вимог підлягає розгляду господарським судом під час здійснення провадження у справі. У разі виявлення такого порушення про це зазначається в ухвалі господарського суду, що є підставою для подальшого звернення кредиторів своїх вимог до зазначеної особи. Чи працюватиме ця імперативна норма? На нашу думку, особливості її застосування будуть врегульовані судовою практикою. Наприклад, щодо застосування на практиці вказаної норми Касаційний господарський суд Верховного Суду в постанові від 30.01.2018 р. у справі № 923/862/15 визначив критерії, які є обов'язковими для притягнення вказаних осіб до субсидіарної відповідальності за доведення до банкрутства. Наведені обставини можуть бути підставою для субсидіарної відповідальності:

- підписання завідомо невігідних для юридичної особи договорів;
- діяння, що грубо суперечать вимогам належного господарювання;
- необґрунтована сплата грошових коштів, безпідставна передача третім особам майна;
- заплутування звітності, знищення документів або інформації, унаслідок чого неможлива ефективна робота юридичної особи тощо;
- такі дії довели юридичну особу до банкрутства та завдали великої матеріальної шкоди державі чи кредитору (у п'ятсот і більше разів перевищує неоподатковуваний мінімум доходів громадян [3]).

Прийнятий Кодекс не змінює підходів до субсидіарної відповідальності керівника боржника та його учасників (засновників), однак запроваджує солідарну відповідальність керівника боржника за неподання заяви про банкрутство.

Слід сказати, що Кодексом не зазначено, хто з учасників процесу (чи суд за власною ініціативою) мають право ініціювати питання щодо

притягнення керівника до солідарної відповідальності; яким чином та на якій стадії будуть погашатися вимоги кредиторів за кошти, отримані від керівника боржника; чи будуть включатися активи керівника боржника до ліквідаційної маси тощо. Отже, звернення стягнення на майно керівника боржника надасть кредиторам додаткові надії для задоволення їхніх вимог.

Література

1. Абрамова А.С., Духніч О.В. Основні причини банкрутства підприємств України та заходи по запобіганню їх неплатоспроможності. *Молодий вчений*. № 11 (51). 2017. С. 1092.

2. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>

3. Постанова Верховного суду України від 30.01.2018 р. Справа № 923/86. URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/VS180352.html.

УДК 346(043.2)

Козирєва В.П., к.ю.н., доцент,
Лебединець Є.О., студент магістратури,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

БРИТАНСЬКА МОДЕЛЬ ПРИВАТИЗАЦІЇ

Україна є відносно молодою незалежною державою з економікою та правовою системою, які все ще розвиваються. Тому надзвичайно важливим є розгляд успішних та вдалих прикладів приватизації у всьому світі, аби навчитися на досвіді інших держав, уникати помилок, які вчинили інші країни та прийняти найоптимальніші рішення, аби приватизація в Україні була прозорою.

У Великобританії протягом майже чотирьох десятиліть після Другої світової війни тривала епоха «гойдалок влади»: всякий прихід лейбористів до влади приводив до націоналізації ряду базових галузей, а змінювали їх консерватори здійснювали денаціоналізацію тих же галузей [1, с. 63].

У 1979 р. у виборах до парламенту Великобританії перемогла консервативна партія, а уряд країни очолила її лідер – М. Тетчер. Відразу після приходу до влади М. Тетчер розпочала одну з найбільш радикальних в історії державного управління країни реформу, яка здійснювалась упродовж її правління та була продовжена наступником «залізної леді» Дж. Мейджором. Реформування державного сектору відбувалося під девізом НДМ (Новий державний менеджмент), в основу якого з великим ентузіазмом було покладено ідею впровадження в державний сектор, зокрема в його традиційну структуру, процедуру діяльності, культуру й імідж, запозичених із підприємницького сектору ринкових механізмів та